

**WYDZIAŁ
EKONOMICZNO-
-SOCJOLOGICZNY**
Uniwersytet Łódzki

Program studiów dla kierunku

GOSPODARKA PRZESTRZENNA

studia stacjonarne I stopnia
profil praktyczny
obowiązujący od roku akademickiego 2021/2022

*Rada Wydziału zatwierdziła projekt programu studiów 19.04.2021 r.
Uczelniana Rada ds. Jakości Kształcenia pozytywnie zaopiniowała projekt programu studiów 07.05.2021 r.*

Spis treści

1. Kierunek studiów	3
2. Opis kierunku	3
3. Poziom studiów	3
4. Profil studiów	3
5. Forma studiów	4
6. Zasadnicze cele uczenia się i nabywane przez absolwenta kwalifikacje	4
7. Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta.....	6
8. Możliwości zatrudnienia i kontynuowania kształcenia.....	6
9. Wymagania wstępne i oczekiwane kompetencje.....	7
10. Dziedziny i dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty uczenia się	7
11. Kierunkowe efekty uczenia się dla danego typu kwalifikacji wraz z odniesieniem do opisu charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia PRK	8
12. Wnioski z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy i otoczenia społecznego, wnioski z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów oraz sprawdzone wzorce międzynarodowe	9
13. Związek studiów z misją Uniwersytetu Łódzkiego i jego strategią rozwoju	14
14. Różnice w stosunku do innych programów studiów o podobnie zdefiniowanych celach i efektach uczenia się prowadzonych w Uniwersytecie Łódzkim	15
15. Plany studiów	16
16. Bilans punktów ECTS	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
17. Opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów kształcenia.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

zakładki.20

1. Kierunek studiów

GOSPODARKA PRZESTRZENNA – PROFIL PRAKTYCZNY

2. Opis kierunku

Kierunek Gospodarka przestrzenna o profilu praktycznym na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego ma interdyscyplinarny charakter. Wpisuje się w dziedzinę nauk społecznych oraz dziedzinę nauk biologicznych. Jest on odpowiedzią na potrzebę kształcenia w zakresie inteligentnego, zrównoważonego i inkluzywnego rozwoju miast i regionów. Dynamika zmian zachodzących w tych sferach tworzy duży rynek pracy i prowadzi do powstania niedoboru odpowiednich kwalifikacji i umiejętności na rynku pracy.

Kształtowana wiedza i umiejętności w zakresie Gospodarki przestrzennej mają na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym ugruntowany charakter, bowiem od ponad 20 lat funkcjonował tu kierunek Gospodarka przestrzenna o profilu ogólnoakademickim. Kierunek posiada utrwaloną pozycję oraz renomę w kraju – jest jednym z pierwszych, które powstały na polskich uczelniach. Odwołując się do dotychczasowych tradycji i doświadczeń oraz wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rynku pracy podjęto decyzję o powołaniu nowego kierunku studiów Gospodarka przestrzenna o profilu praktycznym na pierwszym stopniu. Program studiów zorientowany jest na kształcenie umiejętności praktycznych w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS. Zajęcia kreujące umiejętności praktyczne, będą prowadzone w warunkach właściwych dla aktywności zawodowych w obszarze Gospodarki przestrzennej oraz w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Szczególną cechą studiów na kierunku Gospodarka przestrzenna jest możliwość łączenia teorii z praktyką. Odbywać się to będzie poprzez uczestnictwo w zajęciach terenowych, praktykach zawodowych oraz zajęciach prowadzonych przez nauczycieli z doświadczeniem praktycznym zarówno stacjonarnie, jak i podczas wizyt studialnych.

Atrakcyjność nowego kierunku polega na elastyczności systemu kształcenia względem potrzeb rynku i praktyki gospodarczej. Podczas studiów studenci zdobywają umiejętności i interdyscyplinarną wiedzę pozwalającą właściwie i spójnie identyfikować i rozumieć procesy społeczne, gospodarcze i przestrzenne oraz przyrodnicze zachodzące na określonym terytorium. Program studiów stanowi odpowiedź na współczesne wyzwania dotyczące zdobywania kompetencji w zakresie prowadzenia analiz i rozwiązywania złożonych problemów w systemie człowiek-gospodarka-środowisko.

Szczególną cechą studiów na kierunku Gospodarka Przestrzenna jest możliwość rozwijania własnych zainteresowań nie tylko poprzez uczestnictwo w zajęciach praktycznych i terenowych, ale także poprzez udział w projektach realizowanych w ramach dwóch kół naukowych funkcjonujących w Instytucie Gospodarki Przestrzennej, tj. SKN SPATIUM i SKN REAL ESTATE).

3. Poziom studiów

Studia pierwszego stopnia

4. Profil studiów

Profil praktyczny

5. Forma studiów

Studia stacjonarne

6. Zasadnicze cele uczenia się i nabywane przez absolwenta kwalifikacje

---

Kierunek Gospodarka przestrzenna kształci absolwentów, którzy dysponują podstawową wiedzą teoretyczną i praktyczną z zakresu dziedziny nauk społecznych i dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych. Głównym celem kształcenia na kierunku GP jest wyposażenie studentów w wiedzę z zakresu inteligentnego, zrównoważonego i inkluzywnego rozwoju miast i regionów oraz umiejętności i kompetencje społeczne umożliwiające im pełnienie określonych ról zawodowych. Cel ten zostaje osiągnięty poprzez odpowiednią organizację procesu dydaktycznego, w ramach którego dokonano wyboru treści uczenia (zakres merytoryczny), formy realizacji zajęć (m.in. aktywne formy zajęć: ćwiczenia, warsztaty, laboratoria i lektoraty) oraz dobrze przygotowanej kadry dydaktycznej realizującej proces kształcenia.

Integralną częścią programu studiów I stopnia są specjalności, których celem jest pogłębienie wiedzy z wybranych zagadnień z zakresu gospodarki przestrzennej. Wkomponowane w program uczenia trzy specjalności, umożliwiają studentom poszerzenie wiedzy i umiejętności na temat konkretnych obszarów i problemów będących przedmiotem szczególnego zainteresowania studentów oraz ułatwiają wybór tematu i przygotowanie pracy dyplomowej. Na studiach Gospodarka Przestrzenna oferowane są 3 specjalności: Inteligentne miasto i region, Menedżer w sektorze publicznym, Rewitalizacja miast i obszarów wiejskich.

Istotnym elementem programu studiów są wybieralne przedmioty monograficzne, w tym również prowadzone w języku obcym, umożliwiające pogłębienie i poszerzenie wiedzy, zdobycie umiejętności językowych i kompetencji społecznych z różnych obszarów gospodarki przestrzennej. Sylwetka absolwenta jest podporządkowana i ustrukturyzowana według trzech podstawowych deskryptorów kształcenia wynikających z Procesu Bolońskiego, tzn. wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Stąd też, absolwent studiów I stopnia na kierunku Gospodarka przestrzenna o profilu praktycznym w zakresie kwalifikacji dotyczących wiedzy:

- zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska z zakresu Gospodarki przestrzennej,
- zna i rozumie w zaawansowanym stopniu metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między faktami, obiektami i zjawiskami z zakresu Gospodarki przestrzennej i właściwych jej dyscyplin,
- zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji w kontekście związków sfery lokalnej i globalnej,
- posiada podstawową wiedzę objaśniającą mechanizmy i determinanty procesów ekonomicznych, społecznych, przyrodniczych i prawnych związanych z funkcjonowaniem gospodarki lokalnej i regionalnej,
- zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego,
- ma wiedzę z zakresu przyrodniczych podstaw gospodarki przestrzennej, a także zna wpływ uwarunkowań przyrodniczych na procesy rozwoju gospodarczego w układach przestrzennych – lokalnych, regionalnych, krajowych,
- rozumie podstawowe procesy rozwoju i gospodarowania w przestrzeni w kontekście współczesnych teorii,
- zna i rozumie podstawowe zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości ,

- zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i praw autorskich.

Ponadto absolwent studiów I stopnia na kierunku Gospodarka przestrzenna o profilu praktycznym w zakresie kwalifikacji dotyczących umiejętności :

- potrafi wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną i pozyskiwać dane do analizowania podstawowych procesów i zjawisk społecznych i przyrodniczych,
- potrafi prawidłowo interpretować zjawiska przyrodnicze i społeczne w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla kierunku studiów Gospodarka przestrzenna,
- potrafi wybrać i zastosować podstawowe metody i narzędzia pozwalające opisać i interpretować zjawiska i procesy oraz tendencje i kierunki zmian,
- posiada podstawowe umiejętności do kształtowania środowiska przestrzennego ludzi zgodnie z ich potrzebami, możliwościami technicznymi, a także zasadami ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju,
- potrafi pozyskiwać informacje z literatury, baz danych oraz innych właściwie dobranych źródeł (także w języku obcym), również przy użyciu zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych w zakresie gospodarki przestrzennej,
- potrafi formułować i rozwiązywać problemy,
- potrafi wykonywać zadania typowe dla działalności zawodowej w obszarze gospodarki przestrzennej,
- posiada umiejętność dyskusowania, zabierania głosu w debatach, wyrażania własnych opinii używając specjalistycznej terminologii, i komunikowania się z otoczeniem,
- potrafi planować i organizować pracę indywidualną oraz w zespole o raz potrafi pełnić w nim różne role współpracując z pozostałymi osobami,
- potrafi samodzielnie planować i realizować proces zdobywania wiedzy o charakterze ciągłym - uczenie się przez całe życie,
- potrafi porozumiewać się językiem obcym na poziomie B2.

Podstawowe kompetencje społeczne są trzecim ważnym elementem kształcenia na kierunku Gospodarka przestrzenna o profilu praktycznym. Absolwent studiów I stopnia jest gotów do:

- krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści ,
- uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgnięciu opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym ich rozwiązaniem,
- do przyjmowania postaw przedsiębiorczych oraz inicjuje działania na rzecz interesu publicznego,
- wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska lokalnego,
- przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych oraz dbania o dorobek i tradycje zawodu.

Określone powyżej kwalifikacje zapewniają absolwentom na rynku pracy posiadanie kluczowych zdolności, niezbędnych do podjęcia pracy w sektorze publicznym, prywatnym lub społecznym w obszarze efektywnego gospodarowania zasobami lokalnymi i regionalnymi. Są odpowiedzią na istniejący w tym zakresie deficyt kapitału ludzkiego na rynku pracy. We współczesnych samorządach terytorialnych w Polsce dominują bowiem dwa przeciwstawne typy specjalizacji kapitału ludzkiego. Pierwszy z nich to osoby o holistycznych kompetencjach pozwalających na systemowe i długofalowe, ale jednak ogólne spojrzenie na procesy rozwojowe w mieście (specjaliści w zakresie zarządzania strategicznego, ochrony środowiska, marketingu i promocji, politolodzy, socjologowie itp.). Drugi typ dotyczy natomiast wąskich specjalizacji, niezwykle

potrzebnych, jednak ograniczających się do sektorowego spojrzenia na procesy gospodarowania przestrzenią (inżynierowie dróg, architekci i urbaniści, specjaliści od finansów publicznych, ochrony środowiska, zarządzający zielenią miejską, zasobami wodnymi itp.). Na obecnym etapie rozwoju narasta potrzeba kształcenia w zakresie kompetencji pośrednich, z różnych dyscyplin, co w praktyce oznacza zapotrzebowanie na specjalistów będących „menadżerami zintegrowanych projektów”. Kierunek *Gospodarka przestrzenna - profil praktyczny* ma za zadanie wypełnić tę lukę edukacyjną i pozwala na kształcenie ludzi potrafiących łączyć kompetencje uniwersalne i specjalistyczne.

7. Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta

Licencjat.

Osiągnięcie wszystkich założonych w programie studiów *Gospodarka przestrzenna – profil praktyczny* efektów uczenia się jest warunkiem uzyskania kwalifikacji poświadczonych dyplomem licencjata.

8. Możliwości zatrudnienia i kontynuowania kształcenia

Ukończenie kierunku studiów *Gospodarka przestrzenna* pozwala absolwentom na podjęcie pracy na wielu stanowiskach w różnych sektorach gospodarki m.in. w: jednostkach administracji państwowej (także centralnej) i samorządowej (gmin, powiatów, województw), przedsiębiorstwach użyteczności publicznej, agencjach oraz fundacjach rozwoju regionalnego i lokalnego, firmach doradczo-konsultacyjnych, różnych podmiotach otoczenia biznesu oraz instytucjach zajmujących się współpracą regionalną (także w wymiarze europejskim), instytucjach i agendach UE. Postępując się Klasyfikacją zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy wg Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania wskazać można przykładowe specjalności i zawody, w których pracować mogą absolwenci kierunku:

- 1111 Przedstawiciele władz publicznych w tym: 111103- Przedstawiciel władzy samorządowej (marszałek, starosta, radny);
- 1114 Zawodowi działacze organizacji członkowskich, w tym: , 111401 -Zawodowy działacz organizacji komercyjnej; 111403- Zawodowy działacz organizacji pozarządowej; 111404- Zawodowy działacz organizacji profesjonalnej;
- 1213 Kierownicy do spraw strategii i planowania, w tym: 121302 - Kierownik do spraw strategicznych i planowania;
- 2133 Specjaliści do spraw ochrony środowiska, w tym: 213301- Audytor ekologiczny; 213303- Specjalista ochrony środowiska;
- 2422 Specjaliści do spraw administracji i rozwoju, w tym: 242102- Koordynator projektów unijnych; 242109- Specjalista do spraw pozyskiwania funduszy; 241202 – Animator gospodarczy do spraw rozwoju regionalnego; 242217- Specjalista administracji publicznej; 242223- Specjalista do spraw planowania strategicznego;
- 2631 Ekonomiści w tym: 263101-Ekonometryk; 263102-Ekonomista;
- 216403 Urbaniści.

Absolwent kierunku *Gospodarka Przestrzenna* znajdzie zatrudnienie między innymi:

1. W instytucjach samorządu terytorialnego zarówno na szczeblu lokalnym, jak i regionalnym, przede wszystkim w działach związanych z zarządzaniem strategicznym, zarządzaniem transportem, ochroną środowiska, rewitalizacją, gospodarką mieszkaniową, polityką

- społeczną, pozyskiwaniem zewnętrznych środków finansowych, marketingiem i promocją, inwestycjami gospodarczymi;
2. W administracji szczebla centralnego, szczególnie w obszarze polityki miejskiej i regionalnej, ochrony środowiska, bezpieczeństwa publicznego, rozwoju transportu, planowania przestrzennego;
  3. W przedsiębiorstwach, szczególnie tych, które wprowadzają nowoczesne technologie w zakresie ochrony środowiska i zarządzania energią, w firmach pośrednictwa w obrocie nieruchomościami i zarządzających nieruchomościami, w przedsiębiorstwach przeprowadzających audyty energetyczne budynków, pracowniach projektowania urbanistycznego, firmach doradczych i konsultingowych wyspecjalizowanych w doradztwie dla samorządów, oraz agencjach public relations, wyspecjalizowanych w promocji samorządów terytorialnych;
  4. W sektorze społecznym, przede wszystkim w organizacjach pozarządowych specjalizujących się w działaniach aktywizujących różne grupy społeczne i w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego.

Absolwent studiów I stopnia jest przygotowany do podjęcia studiów II stopnia nie tylko na kierunku Gospodarka przestrzenna, ale i na innych kierunkach pokrewnych. Potencjalnymi kierunkami kontynuowania kształcenia mogą być m.in.: Gospodarka przestrzenna II stopień, Ekonomia II stopień, Ochrona środowiska II stopień, Geografia urbanistyczna, Inwestycje i Nieruchomości, Administracja publiczna. Po ukończeniu studiów absolwent ma również możliwość kontynuacji nauki na studiach podyplomowych i kursach doszkalających.

9. Wymagania wstępne i oczekiwane kompetencje

Rekrutacja na kierunek *Gospodarka Przestrzenna* prowadzona jest w oparciu o kwalifikacje, które kandydat nabył i które są potwierdzone na jego świadectwie dojrzałości. Od kandydata oczekuje się, że ma ogólną wiedzę o współczesnych procesach społecznych, gospodarczych i przyrodniczych. W szczególności kandydat powinien posiadać podstawową znajomość historii powszechnej, geografii, wiedzy o społeczeństwie, matematyki i informatyki – na poziomie szkoły średniej. Kandydat powinien posiadać znajomość języka obcego nowożytnego na poziomie minimum B1. Zasady rekrutacji (w tym limity przyjęć na studia) są corocznie ustalane na podstawie uchwały Rady Wydziału i uchwały Senatu UŁ.

10. Dziedziny i dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty uczenia się

W programie studiów kierunku *Gospodarka przestrzenna o profilu praktycznym* uwzględniono efekty uczenia odnoszące się do Dziedziny nauk społecznych oraz Dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych. Udział tych dziedzin w efektach uczenia liczony udziałem punktów ECTS jest następujący: dziedzina nauk społecznych: dyscyplina wiodąca geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 60%, dyscyplina ekonomia i finanse – 30%; dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych: dyscyplina nauki biologiczne – 10%.

11. Kierunkowe efekty uczenia się dla danego typu kwalifikacji wraz z odniesieniem do opisu charakterystyk pierwszego i drugiego stopnia PRK

Proces uczenia na studiach pierwszego stopnia kierunku *Gospodarka przestrzenna o profilu praktycznym* uwzględnia rozwiązania koncepcji bolońskiej i zapewnia studentowi otrzymanie odpowiedniej wiedzy kierunkowej oraz wykształcenie umiejętności i kompetencji niezbędnych przyszłym pracownikom służb publicznych, decydentom i menadżerom samorządów terytorialnych oraz organizatorom życia publicznego, a także podmiotów prywatnych współpracujących z sektorem publicznym.

Szczegółowy opis efektów uczenia dla studiów pierwszego stopnia na kierunku *Gospodarka przestrzenna o profilu praktycznym* z odniesieniem do Polskiej Ramy Kwalifikacji przedstawiono w zestawieniu tabelarycznym nr 1. O praktycznym wymiarze efektów uczenia decyduje zakres merytoryczny i charakter zajęć oraz kadra naukowo-dydaktyczna kierunku, która w znacznej mierze zaangażowana jest w działalność praktyczną w obszarze gospodarki przestrzennej.

Efekty uczenia zakładane dla kierunku *Gospodarka przestrzenna o profilu praktycznym* uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności praktycznych, kompetencji społecznych niezbędnych w działalności zawodowej w obszarze gospodarki przestrzennej, na rynku pracy oraz w dalszej edukacji.

**Tabela 1. Efekty uczenia na kierunku studiów *Gospodarka przestrzenna*
Studia pierwszego stopnia - profil praktyczny**

Symbole efektów uczenia na kierunku <i>Gospodarka przestrzenna</i>	Opis kierunkowych efektów uczenia po ukończeniu studiów I stopnia na kierunku <i>Gospodarka przestrzenna - profil praktyczny</i>	Obszarowe efekty uczenia opisane w PRK oraz uniwersalne charakterystyki poziomów w PRK
	WIEDZA - absolwent:	
06GP-1P_W01	ma wiedzę z zakresu teorii i metodologii, właściwych dla nauk społecznych i przyrodniczych, w szczególności: ekonomii, socjologii, ochrony środowiska, ekologii	P6S_WG P6U_W
06GP-1P_W02	zna w zaawansowanym stopniu determinanty rozwoju oraz rozumie związki i złożone zależności zachodzące między nimi w praktyce	P6S_WG P6U_W
06GP-1P_W03	zna zjawiska, struktury i instytucje o charakterze: społecznym, kulturowym, politycznym, prawnym, ekonomicznym, środowiskowym i rozumie złożone zależności między nimi	P6S_WG P6U_W
06GP-1P_W04	posiada wiedzę w zakresie czynników rozwoju i identyfikuje je w praktyce w sferze ekonomiczno-społecznej i przyrodniczej	P6S_WG P6U_W
06GP-1P_W05	rozumie procesy rozwoju i gospodarowania w przestrzeni w kontekście fundamentalnych dylematów współczesnej cywilizacji	P6S_WK P6U_W
06GP-1P_W06	zna fundamentalne normy etyczne i regulacje prawne związane z kierunkową pracą zawodową i prowadzeniem badań z zakresu nauk społecznych i przyrodniczych	P6S_WK P6U_W
06GP-1P_W07	posiada wiedzę o relacjach między strukturami i instytucjami społecznymi w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i międzynarodowej	P6S_WG P6U_W
06GP-1P_W08	w zaawansowanym stopniu zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej - własności przemysłowej i prawa autorskiego;	P6S_WK P6U_W
06GP-1P_W09	ma teoretyczną i praktyczną wiedzę na temat metod analiz zjawisk w układach przestrzennych, w tym z wykorzystaniem narzędzi informatycznych	P6S_WG P6U_W
06GP-1P_W10	zna wartość przedsiębiorczych postaw społecznych i ma wiedzę z zakresu form rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości i wspierania rozwoju przedsiębiorczości	P6S_WK P6U_W
06GP-1P_W11	zna i rozumie cechy człowieka jako twórcy i kreatora wartości niematerialnych determinujących tożsamość miejsc i wizerunek samorządów terytorialnych oraz innych instytucji	P6S_WG P6U_W

06GP-1P_W12	rozumie miejsce i znaczenie nauk społecznych w rozwoju oraz ich związków z innymi dziedzinami nauki	P6S_WG P6U_W
UMIEJĘTNOŚCI – absolwent:		
06GP-1P_U01	potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną i pozyskiwać dane do analizowania podstawowych procesów i zjawisk społecznych, ekonomicznych i przyrodniczych	P6S_UW P6U_U
06GP-1P_U02	potrafi formułować i rozwiązywać złożone problemy, identyfikować je oraz interpretować zjawiska gospodarcze, społeczne, kulturowe i przyrodnicze	P6S_UW P6U_U
06GP-1P_U03	potrafi wybrać i zastosować techniki, metody i narzędzia oraz zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne pozwalające opisać i interpretować zjawiska oraz procesy społeczno-ekonomiczne i przestrzenne na poziomie lokalnym i regionalnym	P6S_UW P6U_U
06GP-1P_U04	potrafi krytycznie analizować i prognozować procesy oraz złożone i nietypowe zjawiska społeczno-gospodarcze i przyrodnicze z wykorzystaniem metod i narzędzi statystycznych i ekonometrycznych oraz symulacji komputerowych;	P6S_UW P6U_U
06GP-1P_U05	potrafi pozyskiwać, analizować i syntetyzować informacje z literatury, baz danych oraz innych właściwie dobranych źródeł (także w języku obcym) w zakresie gospodarki przestrzennej	P6S_UW P6U_U
06GP-1P_U06	prawidłowo posługuje się wybranymi normami, regułami i zasadami z zakresu gospodarki przestrzennej	P6S_UW P6U_U
06GP-1P_U07	potrafi wykorzystywać umiejętności praktyczne nabyte podczas studiów	P6S_UW P6U_U
06GP-1P_U08	posiada umiejętność przygotowania raportów z prac własnych oraz wystąpień (prezentacji) w języku polskim lub obcym;	P6S_UK P6U_U
06GP-1P_U09	potrafi porozumiewać się językiem obcym na poziomie B2	P6S_UK P6U_U
06GP-1P_U10	potrafi odpowiednio zaplanować i określić priorytety zadań realizowanych przez siebie lub innych i współpracować w tym procesie	P6S_UO P6U_U
06GP-1P_U11	potrafi komunikować się, brać udział w debatach, publicznie wyrażać swoje stanowisko w oparciu o posiadaną specjalistyczną wiedzę oraz przedstawiać i oceniać różne opinie	P6S_UK P6U_U
06GP-1P_U12	potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie i ukierunkowywać innych w tym zakresie	P6S_UU P6U_U
KOMPETENCJE SPOŁECZNE – absolwent:		
06GP-1P_K01	wykazuje odpowiedzialność za pracę własną i innych osób z zespołu. Jest gotów do krytycznej oceny wiedzy i umiejętności oraz korzystania z pomocy ekspertów;	P6S_KK P6U_K
06GP-1P_K02	jest gotów do inicjowania działań na rzecz interesu publicznego i aktywnego uczestniczenia w projektach politycznych, gospodarczych, środowiskowych i obywatelskich na rzecz lokalnego i regionalnego rozwoju	P6S_KO P6U_K
06GP-1P_K03	prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z zasadami etyki zawodowej i dba o dorobek i tradycje zawodu	P6S_KR P6U_K
06GP-1P_K04	jest odpowiedzialny i współorganizuje działania na rzecz kształtowania kapitału społecznego i przyrodniczego	P6S_KO P6U_K
06GP-1P_K05	wykazuje się przedsiębiorczością – jest gotów do myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	P6S_KO P6U_K
06GP-1P_K06	rozumie potrzebę rozwoju jednostek terytorialnych zgodnego z zasadami ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju	P6S_KO P6U_K

W Uniwersytecie Łódzkim każdy student ma obowiązek zaliczenia e-kursu z zakresu prawa autorskiego na pierwszym roku studiów w pierwszym semestrze nauki. Szkolenie przeznaczone jest do samokształcenia. Niezależnie od tego po ukończeniu studiów pierwszego stopnia na kierunku Gospodarka Przestrzenna absolwent osiągnie następujące efekty uczenia się z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego:

- 06GP-1P_W08 - w zaawansowanym stopniu zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności intelektualnej - własności przemysłowej i prawa autorskiego;
- 06GP-1P_K3 - prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z zasadami etyki zawodowej i dba o dorobek i tradycje zawodu

12 Wnioski z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy i otoczenia społecznego, wnioski z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów oraz sprawdzone wzorce międzynarodowe

---

W dokumentach strategicznych dotyczących rozwoju społeczno-gospodarczego podkreśla się, że potrzebujemy gospodarki inteligentnej, zrównoważonej i sprzyjającej włączeniu społecznemu. Cechy te wyznaczają priorytety dla przyszłego rozwoju i są one ze sobą powiązane. Inteligentny rozwój oznacza zwiększenie roli wiedzy i innowacji jako sił napędowych przyszłego rozwoju. Wymaga to m.in. wspierania transferu innowacji i wiedzy w gospodarce, zadbania o to, by innowacyjne pomysły implikowały powstawanie nowych produktów i usług, które przyczyniałyby się do zwiększenia wzrostu, tworzenia nowych miejsc pracy i rozwiązywania problemów społecznych. Zrównoważony rozwój wiąże się z budowaniem zrównoważonej i konkurencyjnej gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów. Natomiast rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu oznacza wzmocnienie pozycji obywateli poprzez zapewnienie wysokiego poziomu zatrudnienia, inwestowanie w kwalifikacje, zwalczanie ubóstwa oraz modernizowanie rynków pracy, systemów szkoleń i ochrony socjalnej, aby pomóc ludziom przewidywać zmiany i radzić sobie z nimi oraz móc budować spójne społeczeństwo¹. Problemy te przenikają się i wpływając na siebie tworzą skomplikowaną strukturę. Dlatego rośnie potrzeba zapewnienia *zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju różnych obszarów*. Podejmowane w tym zakresie działania obejmują wiele zagadnień dotyczących m.in. rozwoju obszarów wiejskich i miejskich, podnoszenia atrakcyjności miast, wzmocnienia demokracji i partycypacji, poprawy stanu środowiska i jakości życia, ograniczenia zużycia zasobów nieodnawialnych i emisji zanieczyszczeń, zwiększenia efektywności wykorzystania energii, rozwoju jej źródeł odnawialnych i recyklingu surowców i materiałów.² Dynamizacja zrównoważonego rozwoju i związane z tym zmiany społeczno-gospodarcze oraz rozwój zielonych technologii może prowadzić do powstania niedoboru odpowiednich umiejętności, kwalifikacji na rynku pracy. Powstała sytuacja wymagać będzie podejmowania wielowątkowych działań w tym lepszego łączenia rezultatów procesu kształcenia z potrzebami rynku pracy.

Z przeprowadzonej analizy różnych dokumentów (wymienionych poniżej) wynika, że istnieje potrzeba tworzenia szerokiej oferty edukacyjnej do rozwoju umiejętności na potrzeby ekologicznego, zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju. Rzecz dotyczy zawodów związanych z planowaniem, zarządzaniem, monitorowaniem zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i wiejskich³. Proces ten również wiąże się z nową skalą i wymiarem „zielonych” umiejętności i kwalifikacji zawodowych, jak i z przenikaniem „zielonych” elementów do tradycyjnych, od dawna istniejących zajęć i zawodów, co jest spójne z priorytetami strategii „Europy 2020”, o których już wspomniano.

Program studiów na kierunku Gospodarka Przestrzenna (profil praktyczny) uwzględnia oczekiwania współczesnego rynku pracy oraz wzorce krajowe i międzynarodowe odpowiadając na potrzeby wyżej opisanego paradygmatu dotyczącego rozwoju obszarów miejskich i wiejskich.

Potrzeby rynku pracy zostały zdiagnozowane na podstawie:

- wymagań sformułowanych przez *Partnerów Merytorycznych Kierunku, Ekspertów i Konsultantów Zewnętrznych* (m.in. Urząd Miasta Łodzi, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego, Urząd Marszałkowski Miasta Łodzi, Miejska Pracownia

---

¹ Strategia Europa 2020, https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_PL_ACT_part1_v1.pdf, data wejścia: 10.11.2018

² Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, *Karta Lipska na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich*. .

³ https://osha.europa.eu/pl/topics/green-jobs/index_html, data wejścia: 09.01.2018.

Urbanistyczna, Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna, Niebostan, Winery Management, Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego);

- badań sondażowych przeprowadzonych w 27 instytucjach miejskich (luty-marzec 2015) wśród pracowników administracji publicznej szczebla menadżerskiego na terenie województwa łódzkiego;
- analizy kompetencji kluczowych, opracowanych przez Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich (MPIPS) w ramach projektu systemowego pn. „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”⁴, na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych (projekt PIAAC, OECD)⁵;
- analizy kompetencji i kwalifikacji poszukiwanych przez pracodawców – na podstawie raportu z badania zrealizowanego w 2012 r. przez SGH, American Chamber of Commerce oraz firmę doradczą Ernst&Young⁶, publikacji dotyczących kariery ww. sektorach ekologicznych⁷, na podstawie wyników, analizy zapotrzebowania na zawody związane z zieloną gospodarką⁸ oraz ofert pracy⁹ zw. z zawodami w opisanym sektorze;
- wymagań w zakresie kompetencji i kwalifikacji¹⁰ osób podejmujących pracę w zawodach w obszarze zielonej gospodarki, w tym obszarów miejskich;
- analizy raportów z badań rynku pracy oraz wynagrodzeń w wybranych sektorach, w tym w szczególności w usługach w tym w zakresie tzw. zielonych miejsc pracy (m.in. raporty Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych, Sedlak & Sedlak, Grafton Recruitment, Antal International, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Łodzi);
- analizy wyników badań ankietowych pozyskanych w ramach realizacji projektu "Wiedza, Kompetencja i Zatrudnienie - dostosowanie programów studiów na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ do potrzeb rynku pracy". Projekt finansowany ze środków POKL (nr 04.01.01-00-101/14), 2014-2015 – Celem badań była identyfikacja potrzeb oraz oczekiwań potencjalnych pracodawców wobec programu studiów na kierunku Gospodarka Przestrzenna oraz sylwetki absolwentów tego kierunku;

---

⁴ *Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców*, <http://crzl.gov.pl/projekty-systemowe-zakonczone/rynek-pracy/rozwijanie-zbioru-krajowych-standardow-kompetencji-zawodowych-wymaganych-przez-pracodawcow>, data wejścia: 26.04.2015.

⁵ *Umiejętności Polaków - wyniki Międzynarodowego Badania Kompetencji Osób Dorosłych (PIAAC)*, Raport przygotowany w ramach projektu systemowego *Badanie jakości i efektywności edukacji oraz instytucjonalizacja zaplecza badawczego*, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanego przez Instytut Badań Edukacyjnych, <http://eduentuzjasci.pl/images/stories/publikacje/ibe-raport-PIAAC-2013.pdf>, data wejścia: 10.11.2018.

⁶ *Kompetencje i kwalifikacje poszukiwane przez pracodawców wśród absolwentów szkół wyższych wchodzących na rynek pracy*, wyniki badania przeprowadzonego przez Szkołę Główną Handlową w Warszawie, Amerykańską Izbę Handlu w Polsce oraz Ernst & Young Warszawa, maj 2012, http://firma.sgh.waw.pl/pl/Documents/RKPK_raport_2012.pdf, data wejścia: 12.11.2018.

⁷ http://ec.europa.eu/news/employment/140702_pl.htm, data wejścia: 10.11.2018.

⁸ *Analiza zapotrzebowania na zawody związane z zieloną gospodarką w subregionie płockim*, Raport końcowy zrealizowany w ramach projektu *Zielony potencjał subregionu płockiego szansą rozwoju rynku pracy*, Płock, listopad 2012.

⁹ <http://www.portal.zielonypotencjal.pl/offer>, data wejścia: 09.11.2018.

¹⁰ <http://www.portal.zielonypotencjal.pl/jobs>, data wejścia: 09.11.2018.

- analizy ankiet ewaluacyjnych wypełnianych przez uczestników studiów stacjonarnych I i II stopnia kierunku Gospodarka Przestrzenna prowadzonych na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym oraz badań przeprowadzonych w ramach konsultacji społecznych, we wszystkich miastach na prawach powiatów i gmin miejsko-wiejskich w województwie łódzkim;
- wyników badań (badania ankietowe oraz badania metodą World Café) realizowanych wśród studentów kierunku Gospodarka Przestrzenna na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym w których wzięło udział 168 studentów I stopnia oraz 140 studentów II stopnia. Badania zrealizowano dwukrotnie w rocznych odstępach czasu (2013/2014, 2014/ 2015)¹¹.
- analizy raportów Akademickiego Biura Karier Zawodowych UŁ „Monitorowanie karier zawodowych absolwentów Uniwersytetu Łódzkiego”;
- wyników badań świadomości¹² i zachowań ekologicznych Polaków realizowanych w ramach nowego wieloletniego programu badawczego Ministerstwa Środowiska;
- analizy raportów Narodowego Centrum Badań i Rozwoju realizowanych przez spółkę Agrotec pt. „Analiza zapotrzebowania gospodarki na absolwentów kierunków kluczowych w kontekście realizacji strategii Europa 2020” w ramach badań ewaluacyjnych finansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2012 i 2014;
- analizy Rezolucji Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie przyjęcia Agendy rozwojowej po roku 2015 pt. „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”, w szczególności realizacji celu 11.: uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu.
- analiz raportów kwartalnych Barometr ManpowerGroup Perspektyw Zatrudnienia zawierających wyniki badania opinii pracodawców na temat popytu na pracę. Raporty ManpowerGroup są opracowywane na podstawie wywiadów indywidualnych z ponad 65 000 pracodawców z ponad 40 krajów, którzy reprezentują firmy prywatne i organizacje z sektora publicznego. W Polsce badanie prowadzone jest na reprezentatywnej próbie 750 pracodawców¹³;
- analizy kwalifikacji i kompetencji zawartych w raportach realizowanego projektu Bilans Kapitału Ludzkiego (BKL). Projekt ten dotyczy monitoringu zapotrzebowania na kompetencje na rynku pracy. Realizowany jest od 2009 r. przez PARP i ekspertów z Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pierwsza edycja BKL zakończyła się w 2015. Od 2016 r. rozpoczęła się realizacja kolejnego cyklu badań, która zakończy się w 2023 r. Badania te są przekrojowe – dostarczające ogólnych informacji o sytuacji na rynku pracy oraz badania branżowe w trzech sektorach: finansowym, IT oraz turystyki, których celem jest pogłębienie wiedzy nt. potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych w branżach, w których zostały utworzone Sektorowe Rady ds. Kompetencji¹⁴.

---

¹¹ Szerzej Agata Aleksandrowicz, *Gospodarka Przestrzenna jako obszar budowania kadr dla zarządzania rozwojem. Przykład kształcenia na kierunku Gospodarka Przestrzenna na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym na Uniwersytecie Łódzki*, Łódź 2015, praca magisterska (maszynopis). Promotor A. Rzeńca, Katedra Gospodarki Regionalnej i Środowiska, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny, Uniwersytet Łódzki

¹² Ministerstwo Środowiska (2014), *Badanie świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski*, https://www.mos.gov.pl/arttykul/4770_badania_swiadomosci/18296_badanie_swiadomosci_ekologicznej.htm, data wejścia: 12.11.2018.

¹³ Wszystkie raporty dostępne są na stronie www.manpowergroup.pl, data wejścia: 10.01.2021.

¹⁴ Wyniki wszystkich badań zawarte są w raportach dostępnych na stronie <https://www.parp.gov.pl/component/site/site/bilans-kapitalu-ludzkiego>, data wejścia : 12.11.2018.

Przeprowadzone analizy rynku pracy wymienionych wyżej przekrojach wykazują, że potrzebni są nowocześni eksperci z dyscypliny Gospodarka Przestrzenna łączący interdyscyplinarną wiedzę z zakresu uwarunkowań przyrodniczych i społeczno -gospodarczych identyfikacji zagrożeń środowiskowych, podejmowania działań zapobiegawczych, właściwych technik, technologii i narzędzi stosowanych w ochronie środowiska. Ich zatrudnienie sprzyjać będzie realizacji zasady zrównoważonego rozwoju. Absolwenci mają szerokie spektrum wyboru pracy zarówno pod względem miejsca, rodzaju, czasu i organizacji. Począwszy od pracy w dużych miastach jak i w małych miejscowościach, w sferze publicznej po sektor prywatny, z uwzględnieniem „sztywnego” lub elastycznego czasu organizacji pracy. Stwarza to duże możliwości zatrudnienia dla kobiet oraz osób niepełnosprawnych – grup, dla których szczególnie ważne są dogodne, dopasowane do potrzeb i możliwości warunki pracy. Absolwenci kierunków społecznych szkół wyższych mogą pełnić znaczącą rolę w osiągnięciu zasady zrównoważonego rozwoju UE oraz w rozwoju konkurencyjności i innowacyjności w wielu obszarach gospodarki, co jest warunkiem osiągnięcia celów strategii: „Europa 2020”, „Unia innowacji” czy „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”. Rozwój oparty o innowacje jest jednocześnie jednym z priorytetów długookresowej transformacji województwa łódzkiego w region oparty na wiedzy (LORIS PLUS, 2013-2020).

Według prognozy¹⁵ sporządzonej w 2018 r. przez Uniwersytet Łódzki oraz Instytut Pracy i Spraw Socjalnych popyt na specjalistów do spraw ekonomicznych i zarządzania (duża grupa zawodowa 24) będzie się charakteryzował wysoką dynamiką wzrostu (przewidywana liczba miejsc pracy w roku 2025 wzrośnie o 23% w stosunku do roku 2017). W przypadku specjalistów ds. administracji i zarządzania, sprzedaży, marketingu i public relations (średnie grupy zawodowe 242 i 243 łącznie), także przewiduje się bardzo duży przyrost liczby miejsc pracy (o prawie 30%). Formułowane przez pracodawców wymagania rekrutacyjne i ich deklaracje dotyczące zatrudnienia w przyszłości wskazują, że duże zainteresowanie będą budziły osoby dysponujące kwalifikacjami zarówno z obszaru zarządzania, planowania i ekonomii, jak i ochrony środowiska. Pozwala to sądzić, że absolwenci kierunku Gospodarka Przestrzenna będą dysponowali kwalifikacjami pożądanymi przez potencjalnych pracodawców i znajdą zatrudnienie w zawodzie.

Opracowując efekty uczenia uwzględniono Standardy Kwalifikacyjne (opis wymagań dotyczący wiedzy, umiejętności, kompetencji i pożądaných postaw pracowników w zawodzie specjalistów, głównych specjalistów, inspektorów, podinspektorów, referentów, naczelników), które dotyczą również pracowników, np. w instytucjach ochrony środowiska, w Biurach Strategii Miasta, Wydziałach Ochrony Środowiska czy też w Biurach Rozwoju Miasta. Wymienione wyżej Standardy Kwalifikacyjne są ujęte w *Bazie opisów standardów kwalifikacji*¹⁶ i odpowiadają *Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Zawodów ISCO*¹⁷. Ponadto, poza wskazanymi zawodami uwzględniono także wymagania dotyczące innych wybranych zawodów w Polsce, np. Specjalistów do spraw planowania strategicznego, Specjalistów ochrony środowiska, Ekologów czy też Edukatorów ekologicznych oraz podobnych i pokrewnych zawodów w *Europie*¹⁸.

---

¹⁵ Gajdos A., Lewandowska-Gwarda K. (2018), *Prognoza liczby pracujących w przekroju wielkich, dużych i średnich grup zawodów na lata 2017-2025*, Uniwersytet Łódzki, (maszynopis).

¹⁶ <http://www.kwalifikacje.praca.gov.pl/>, data wejścia: 09.01.2018.

¹⁷ <http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/>, data wejścia: 09.11.2018.

¹⁸ <http://www.allen-york.com/europe>, data wejścia: 12.11.2018.

Przy opracowaniu zbioru efektów uczenia wykorzystano także wzorce zagraniczne, w tym w szczególności w odniesieniu do kształcenia w zakresie ekologicznego, zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju miast we Francji¹⁹, w Szwecji²⁰, Austrii²¹ i Norwegii²².

13. Związek studiów z misją Uniwersytetu Łódzkiego i jego strategią rozwoju

Koncepcja kształcenia na kierunku Gospodarka przestrzenna o profilu praktycznym jest zgodna z misją i strategią rozwoju Uniwersytetu Łódzkiego. Wpisuje się ona w misję Uniwersytetu Łódzkiego tj. „...budowanie doskonałości naukowej oraz, poprzez doskonałość dydaktyczną, umożliwienie osiągnięcia sukcesu swoim studentom, ich rozwój jako świątłych i odpowiedzialnych obywateli, oddanych w swoim życiu czynieniu wspólnego dobra.”²³

Kierunek Gospodarka przestrzenna o profilu praktycznym stanowi innowacyjną i unikalną w skali kraju „ofertę dydaktyczną o najwyższym poziomie” (Cel 2 Strategii Rozwoju UŁ) mającą na celu zwiększenie atrakcyjności oferty programowej UŁ i budowanie marki Uniwersytetu Łódzkiego. Odpowiada na wyzwania i zmiany jakie zachodzą w otoczeniu Uniwersytetu (m.in. zmiany demograficzne, gospodarcze, technologiczne, dotyczące zapotrzebowania na specjalistów rozumiejących praktyczne wyzwania rozwoju zrównoważonego). Jest szansą na wzmocnienie pozycji konkurencyjnej uczelni na rynku edukacyjnym. Równocześnie kierunek Gospodarka przestrzenna o profilu praktycznym, promując ideę zrównoważonego rozwoju bezpośrednio odnosi się do odpowiedzialności za środowisko i za przyszłe pokolenia, eksponuje wartości, które są wartościami Uniwersytetu Łódzkiego – odpowiedzialność, innowacyjność, otwartość, profesjonalizm i nowoczesność.

Kierunek Gospodarka przestrzenna jest kierunkiem interdyscyplinarnym i ważnym w długookresowym rozwoju społeczno-gospodarczym miasta, gminy, regionu i całego kraju. Program kształcenia pozwala studentom na zdobywanie umiejętności i wiedzy na temat procesów społecznych, gospodarczych i przestrzennych zachodzących na danym terytorium. Umożliwia to rozwiązywanie różnorodnych problemów na szczeblu lokalnym, regionalnym i globalnym, co jest zgodne z misją UŁ. O randze kierunku Gospodarka przestrzenna świadczy długoletnia współpraca z władzami miasta i regionu prowadzona w ramach projektów aplikacyjnych i badawczych finansowanych z grantów UMŁ i Urzędu Marszałkowskiego.

Kierunek Gospodarka przestrzenna o profilu praktycznym wyposaża absolwentów w praktyczne umiejętności, pozwalające integrować wiedzę i prawidłowo identyfikować związki przyczynowo-skutkowe oraz je interpretować w zakresie zjawisk gospodarczych, społecznych, kulturowych, technologicznych i przyrodniczych. Umożliwia rozwój osobistych pasji i zainteresowań studentów m.in. poprzez różnorodną aktywność Studenckiego Koła Naukowego Spatium. Studenci kształceni są w duchu jedności nauki i praktyki. Przestrzegane są zasady swobody dyskusji akademickiej oraz przywiązania do uniwersalnych wartości etycznych.

---

¹⁹ <http://polytech.univ-tours.fr/formations/research-master-planning-and-sustainability-urban-and-regional-planning-423990.kjsp>, data wejścia: 10.11.2018.

²⁰ <http://www.masterstudies.com/Master-Programme-in-European-Spatial-Planning-and-Regional-Development/Sweden/Blekinge-Institute-of-Technology/>, data wejścia: 10.11.2018.

²¹ <http://www.masterstudies.com/Master-Environmental-and-Sustainability-Management/Austria/IMC-Krems/>, data wejścia: 10.11.2018.

²² <http://www.studyinnorway.no/Masters-and-Bachelor-course-search/Programme/Master-of-Science-in-Urban-Ecological-Planning>, data wejścia: 10.01.2018.

²³ Strategia Uniwersytetu Łódzkiego, Uchwała Senatu Uniwersytetu Łódzkiego w sprawie przyjęcia Strategii Uniwersytetu Łódzkiego (nr 130) z dnia 18 września 2017 r. (załącznik).

14. Różnice w stosunku do innych programów studiów o podobnie zdefiniowanych celach i efektach uczenia się prowadzonych w Uniwersytecie Łódzkim

---

Podstawową cechą różnicującą program studiów kierunku *Gospodarka Przestrzenna* w porównaniu do innych kierunków jest praktyczny profil kształcenia. Ponadto, program studiów na kierunku *Gospodarka Przestrzenna o profilu praktycznym* wyróżnia się multidyscyplinarnym podejściem do problematyki gospodarowania przestrzenią, ze szczególnym uwzględnieniem elementów ekonomicznych i ekologicznych. Program zakłada dużą liczbę zajęć aktywnych, powiązanych z wykorzystaniem potencjału kadrowego Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego, jak również relacji z otoczeniem, stanowiącym wsparcie w procesie dydaktycznym na kierunku o profilu praktycznym. Takie podejście gwarantuje istotny udział praktyków w procesie dydaktycznym, przekłada się również na powiązanie obecnych i przyszłych badań naukowych z treściami uczenia oraz praktyką, umożliwiając włączanie studentów w te procesy.

Kierunek *Gospodarka Przestrzenna o profilu praktycznym* oferuje nowy, zintegrowany model uczenia, a jego nowatorstwo polega na:

- orientacji treści uczenia wokół zagadnień z zakresu rozwoju i polityki lokalnej i regionalnej – aktualnych problemach społeczno-gospodarczych, przyrodniczych i kulturowych współczesnych miast i regionów;
- wzbogaceniu procesu dydaktycznego o współpracę z praktykami zaangażowanymi w „życie społeczno-gospodarcze” gmin i regionu oraz instytucjami publicznymi w funkcjonującymi w przestrzeni województwa łódzkiego i poza nią;
- wykorzystaniu technik *blended learningu* oraz nowoczesnego oprogramowania komputerowego dla podniesienia skuteczności i efektywności kształcenia w zakresie praktycznym;
- zastosowaniu interaktywnych metod dydaktycznych pozwalających nabywać wiedzę i umiejętności praktyczne oraz kompetencje społeczne pożądane na rynku pracy;
- wyeksponowaniu roli i znaczenia kompetencji miękkich w ramach poszczególnych przedmiotów oraz specjalności (m.in. zajęcia obowiązkowe: Trening kompetencji menadżerskich);
- nabywaniu przez studenta umiejętności projektowania i realizowania ścieżki kariery zawodowej i dostosowywaniu się do zmian zachodzących na rynku pracy.

Uwzględniając rynek lokalny oraz regionalny i otoczenie należy wskazać, że zmieniające się ich uwarunkowania rozwoju wymuszają dostosowywanie kierunków studiów do potrzeb rynku pracy. *Gospodarka Przestrzenna o profilu praktycznym* jest odpowiedzią na te potrzeby, kładzie nacisk na interdyscyplinarność wiedzy, umiejętności i kompetencji, co oznacza, że kształci specjalistów potrafiących w ramach konkretnych przedsięwzięć/projektów lub stanowisk pracy łączyć różne punktu widzenia i przyjmować kreatywne postawy w zarządzaniu miastem i regionem. Silną stroną kierunku jest ciągła współpraca z partnerami (przedstawicielami administracji samorządowej, trzeciego sektora, firm komercyjnych itd.), która pozwala na elastyczne profilowanie treści uczenia w zależności od potrzeb rynku, pozwalając tym samym na lepsze dostosowanie absolwentów do warunków panujących na rynku pracy.

Ważnym aspektem uczenia na kierunku *Gospodarka Przestrzenna o profilu praktycznym* jest także kształtowanie postaw i umiejętności aktywnego współuczestnictwa oraz współodpowiedzialności studentów za rozwój wspólnoty lokalnej, czy regionalnej. Uczymy studentów wrażliwości i odpowiedzialności za tworzenie warunków życia i determinowanie efektywności podejmowanych działań przez władze publiczne. Na kierunku *Gospodarka Przestrzenna o profilu praktycznym* chcemy kształcić specjalistów, menadżerów, którzy będą

potrafili sprawnie organizować instytucje lokalne i regionalne, implementując rozwój zrównoważony.

Istotnym wyróżnikiem kierunku *Gospodarka Przestrzenna o profilu praktycznym* jest realizacja sześciomiesięcznych praktyk zawodowych (720h), które stanowią przygotowanie do wykorzystania w praktyce (w konkretnym środowisku pracy) wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych nabytych w toku studiów. Pozwala to na zdobywanie doświadczenia w samodzielnym i zespołowym wykonywaniu obowiązków zawodowych w realnym środowisku pracy.

Dodatkowo, w ramach oferty kierunku *Gospodarka Przestrzenna o profilu praktycznym* zaprojektowano trzy specjalności, które realizowane są w zależności od dokonanych przez słuchaczy wyborów. Każda ze specjalności pozwala pogłębiać posiadane i rozwijać nowe kompetencje i zakres wiedzy w odniesieniu do proponowanych planów studiów.

Ważnym ogniwem funkcjonowania kierunku *Gospodarka Przestrzenna* jest działające w ramach Instytutu bardzo aktywne Studenckie Koło Naukowe SPATIUM. Realizuje ono różnorodne aktywności (warsztaty, udział w konferencjach naukowych, wyjazdy terenowe, przygotowywanie artykułów, wydawanie kwartalnika), tworząc fakultatywną i komplementarną ofertę rozwijania wiedzy i umiejętności studentów, umożliwiającą im rozwijanie własnych zainteresowań.

Na Wydziale Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego prowadzony jest kierunek *Gospodarka Przestrzenna o profilu ogólnoakademickim* (ścieżka licencjacka lub inżynierska), zasadniczo różniący się do oferty dydaktycznej proponowanej przez Wydział Ekonomiczno-Socjologicznego. Poza odmiennym profilem kształcenia, kluczowe różnice wynikają z: (1) różnych dyscyplin naukowych, do których przyporządkowany jest kierunek (na Wydziale Nauk Geograficznych kierunek przyporządkowany jest w 100% do dyscypliny naukowej: geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna); (2) odmiennych efektów uczenia się, które rzutują na treści kształcenia i formy prowadzenia zajęć; (3) wyeksponowania i orientacji treści kształcenia na zagadnienia związane z gospodarczymi i środowiskowymi aspektami funkcjonowania i rozwoju miast i regionów.

15. Plany studiów

Plany studiów (w formie kalkulatora ECTS) zawierają informacje o realizacji programu studiów w toku studiów, w tym w szczególności o zajęciach w poszczególnych semestrach, ich wymiarze godzinowym, ich formach i przypisanych im punktach ECTS. Plany studiów w układzie semestralnym obejmują wykaz przedmiotów w ramach kierunku oraz zestawienie przedmiotów w ramach trzech wybieralnych specjalności: *Inteligentne miasto i region*, *Menedżer w sektorze publicznym*, *Rewitalizacja miast i obszarów wiejskich*. Plan studiów uwzględnia również przedmioty do wyboru oraz zajęcia terenowe będące jego komplementarnymi i integrującymi elementami. Na trzecim roku natomiast zaplanowano sześciomiesięczne praktyki zawodowe (720h).

Plan studiów

kierunek studiów: **gospodarka przestrzenna**
 profil studiów: **praktyczny**
 stopień: **pierwszy**
 forma studiów: **stacjonarne**
 od roku: **2021/22**

rok	semestr	Przedmiot	KOD	Szczegóły przedmiotu								Forma zaliczenia	ECTS	nazwa modułu do którego należy przedmiot
				ilość godzin										
				wykład	ćwiczenia	warsztat	laboratorium	seminarium	lektorat	Razem				
	1	Ekonomia		28	28						56	E	5	MP
	1	Statystyka		14			14				28	E	3	MP
	1	Podstawy urbanistyki		14							14	Z	2	MP
	1	Podstawy gospodarki przestrzennej		28							28	E	3	MP
	1	Prawne podstawy gospodarki przestrzennej		28							28	Z	3	MP
	1	Przyrodnicze uwarunkowania gospodarowania przestrzenią		14	14						28	E	3	MP
	1	Zrównoważony rozwój miast i regionów		28							28	Z	2	MP
	1	Geografia ekonomiczna			28						28	Z	3	MP
	1	Socjologia miast i wsi		14							14	Z	1	MP
	1	Podstawy komunikacji społecznej			14						14	Z	2	MP
	1	Techniki informatyczne					14				14	Z	1	MP
	1	Wychowanie fizyczne			30						30	Z	0	MW, MU
razem po 1. semestrze :				godzin: 310								p. ECTS: 28		
I	2	Ekonomika miast i regionów		28							28	E	3	MP
	2	Ekonomia sektora publicznego		14	14						28	Z	3	MP
	2	Samorząd terytorialny		28	14						42	E	4	MP
	2	Partycypacja społeczna		28							28	Z	2	MP
	2	Metody badań społecznych			14						14	Z	2	MP
	2	Gospodarka nieruchomościami		14							14	Z	1	MP
	2	Projektowanie urbanistyczne				28					28	Z	2	MP
	2	Polityka gospodarcza i społeczna		14	14						28	E	3	MP
	2	Polityka rozwoju lokalnego		14	14						28	Z	3	MP
	2	Geograficzne systemy informacji przestrzennej					28				28	Z	3	MP
	2	Ekologia obszarów zurbanizowanych					28				28	Z	2	MP
	2	Język obcy nowożytny							56		56	Z	4	MW
	2	Wychowanie fizyczne			30						30	Z	0	MW, MU
razem po 2. semestrze :				godzin: 380								p. ECTS: 32		
	3	Ekonometria		14			14				28	Z	2	MP
	3	Finanse samorządowe		14	14						28	E	3	MP
	3	Logistyka miejska		14	14						28	E	3	MP
	3	Nowoczesne metody i narzędzia zarządzania regionem		14	14						28	Z	3	MP
	3	Planowanie przestrzenne i rysunek planistyczny		14	14		14				42	E	4	MP
	3	Planowanie infrastruktury technicznej		14			28				42	E	3	MP
	3	Europejska polityka regionalna		14							14	Z	1	MP
	3	Ewaluacja i monitoring				14					14	Z	2	MP
	3	Budowanie ścieżki kariery zawodowej			28						28	Z	3	MP
	3	Trening kompetencji menadżerskich			14						14	Z	2	MP
	3	Język obcy nowożytny							56		56	Z	4	MW
razem po 3. semestrze :				godzin: 322								p. ECTS: 30		
	4	Strategie rozwoju gminy		28		14					42	E	3	MP
	4	Kształtowanie przestrzeni publicznych		28							28	Z	2	MP
	4	Lokalne rynki nieruchomości		14							14	Z	1	MP
	4	Moduł specjalności		42	84	28					154	Z	17	MW
	4	Wykłady do wyboru w języku obcym		28							28	Z	2	MP
	4	Polityka rozwoju zrównoważonego					28				28	E	2	MP
	4	Język obcy nowożytny							28		28	Z	3	MW
razem po 4. semestrze :				godzin: 322								p. ECTS: 30		
	5	Praktyki zawodowe									720	Z	24	MW
	5	Seminarium licencjackie						28			28	Z	3	MW
razem po 5. semestrze :				godzin: 748								p. ECTS: 27		
	6	Seminarium licencjackie						28			28	Z	5	MW
	6	Egzamin dyplomowy									0	E	6	MW
	6	Wykłady do wyboru w języku obcym		28							28	Z	2	MW
	6	Przedmioty monograficzne		70							70	Z	5	MW
	6	Moduł specjalności		14	98	42					154	Z	15	MW
razem po 6. semestrze :				godzin: 280								p. ECTS: 33		
				godzin: 2362								p. ECTS: 180		

Plan studiów zatwierdzony przez Radę Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego UŁ w dniu 19.04.2021r.

Moduł specjalności: Inteligente miasto i region
kierunek: gospodarka przestrzenna studia stacjonarne I stopnia
rok akademicki: 2021/22 dla naboru: 2021/22
opiekun specjalności:

rok	semestr	Przedmioty modułu specjalności	KOD	Szczegóły przedmiotu					Forma zaliczenia	ECTS	
				ilość godzin							
				wykład	ćwiczenia	warsztat	laboratorium	Razem			
II	4	Ekonomia współdzielenia			14			14	Z	2	
	4	Innowacyjne modele rozwoju miasta i regionu		14	14			28	Z	3	
	4	Inteligentna administracja i e-usługi		14	14			28	Z	3	
	4	Big Data w zarządzaniu inteligentnym miastem i regionem					14	14	Z	1	
	4	Bezpieczeństwo inteligentnego miasta i regionu			14			14	Z	2	
	4	Kreatywne społeczeństwo		14				14	Z	1	
	4	Modelowanie rozwoju miasta i regionu					14	14	Z	1	
	4	Innowacje społeczne i ekologiczne			14			14	Z	2	
III	6	Inteligentny transport i środowisko			28			28	Z	3	
	6	Metody pomiaru inteligentnego miasta i regionu					14	14	Z	1	
	6	Foresight miast i regionów		14	14			28	Z	3	
	6	Narzędzia finansowania rozwoju miasta i regionu			28			28	Z	3	
	6	Inwestycje w inteligentne rozwiązania energetyczne			28			28	Z	3	
	6	Polityka smart city i smart region					28	28	Z	2	
	godziny:								308	p. ECTS:	32

Moduł specjalności: Menadżer w sektorze publicznym
kierunek: gospodarka przestrzenna studia stacjonarne I stopnia
rok akademicki: 2021/22 dla naboru 2021/22
opiekun specjalności:

rok	semestr	Przedmioty modułu specjalności	KOD	Szczegóły przedmiotu					Forma zaliczenia	ECTS	
				ilość godzin							
				wykład	ćwiczenia	warsztat	laboratorium	Razem			
II	4	Zarządzanie w jednostkach organizacyjnych samorządu terytorialnego		14	14			28	z	3	
	4	Zarządzanie nieruchomościami w sektorze publicznym		14				14	z	1	
	4	Metody i techniki zarządzania organizacjami			14			14	z	2	
	4	Zarządzanie projektami w organizacjach publicznych				28		28	z	2	
	4	Outsourcing w sektorze publicznym			14			14	z	2	
	4	Partnerstwo publiczno-prywatne i pomoc publiczna		14				14	z	1	
	4	Zewnętrzne źródła finansowania inwestycji publicznych			14			14	z	2	
	4	Decyzje menadżerskie i zarządzanie zmianą			14			14	z	2	
	4	Spółeczna odpowiedzialność organizacji			14			14	z	2	
III	6	Praca zdalna w administracji publicznej			28			28	z	3	
	6	Zarządzanie zespołem				14		14	z	1	
	6	Audyty i kontrola zarządcza		14				14	z	1	
	6	Analiza finansowa przedsięwzięć inwestycyjnych			28			28	z	3	
	6	Public relations i współpraca z otoczeniem			14			14	z	2	
	6	Przedsiębiorczość i innowacje w sektorze publicznym					28	28	z	2	
	6	Prawo administracyjne w praktyce			28			28	z	3	
moduł specjalności:								godziny:	308	p. ECTS:	32

Moduł specjalności: Rewitalizacja miast i obszarów wiejskich
 kierunek: gospodarka przestrzenna studia stacjonarne I stopnia
 rok akademicki: 2021/22 dla naboru: 2021/22
 opiekun specjalności:

rok	semestr	Przedmioty modułu specjalności	Szczegóły przedmiotu								
			KOD	ilość godzin					Forma zaliczenia	ECTS	
				wykład	ćwiczenia	warsztat	laboratorium	Razem			
II	4	Marketing projektów przestrzeni zrewitalizowanych			14				14	Z	2
	4	Trendy w rozwoju obszarów wiejskich		14					14	Z	1
	4	Metody i narzędzia diagnozowania problemów i potrzeb rewitalizacyjnych			14				14	Z	2
	4	Zamówienia publiczne w procesach rewitalizacji		14					14	Z	1
	4	Dziedzictwo kulturowe i tożsamość lokalna w procesach rewitalizacji			14				14	Z	2
	4	Zarządzanie projektami w procesach rewitalizacji				28			28	Z	2
	4	Planowanie procesów rewitalizacji			28				28	Z	4
	4	Wartość nieruchomości w procesie rewitalizacji		14	14				28	Z	3
III	6	Innowacje w procesach rewitalizacji			28				28	Z	3
	6	Spoleczności lokalne i ich aktywizacja			28				28	Z	3
	6	Monitoring i ewaluacja procesów rewitalizacji			28				28	Z	3
	6	Pozyskiwanie, analiza i wizualizacja danych przestrzennych					14		14	Z	1
	6	Polityka i finansowanie procesów rewitalizacji		14	14				28	Z	3
	6	Formy i narzędzia procesów rewitalizacji					28		28	Z	2
godziny:									308	p. ECTS:	32

16. Bilans punktów ECTS

Liczba semestrów i łączna liczba punktów ECTS, którą student musi zdobyć, aby uzyskać określone kwalifikacje	6 semestrów, 180 punktów ECTS
Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć kontaktowych (wymagających bezpośredniego udziału wykładowców i studentów)	<p>120 punkty ECTS za przedmiot przyznawane są całościowo po weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się, a nie odrębnie za poszczególne komponenty (godziny kontaktowe, pracę bieżącą i przygotowanie do zaliczenia). Program studiów przewiduje zajęcia z bezpośrednim udziałem wykładowców i studentów dla każdego przedmiotu. Praca z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów odbywa się zarówno w ramach zajęć zaplanowanych w poszczególnych semestrach, jak i w ramach prac nad projektami, warsztatów, przygotowywaniem przez studentów projektów indywidualnych i grupowych, esejów zaliczeniowych, etc. Wymóg realizacji tych form zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów, przedstawiany jest studentom w opisach przedmiotów (w opisach warunków zaliczenia przedmiotów oraz sposobów i kryteriów oceniania). Studenci są zatem informowani o konieczności konsultowania efektów pracy własnej w ramach godzin kontaktowych zarówno w regulaminie studiów (zapis o obowiązku uczestnictwa w zajęciach) jak i szczegółowo w trakcie zajęć przez prowadzących zajęcia i w sylabusach przedmiotów. Na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym bieżąca kontrola uzyskania przez studentów punktów ECTS w ramach zajęć kontaktowych realizowana jest zatem przez prowadzących zajęcia a całościowo kontrolowana przez dyrekcje i rady konsultacyjne poszczególnych instytutów.</p>

Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć kształtujących umiejętności praktyczne	109
Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać realizując moduły kształcenia w zakresie zajęć ogólnouczeniowych lub na innym kierunku studiów, o ile program studiów je przewiduje	0 (Program nie przewiduje zajęć ogólnouczeniowych)
Minimalna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych	kierunek w 90% przyporządkowany do dziedziny nauk społecznych oraz 10% do dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych
Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć do wyboru:	85

17. Opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów kształcenia

a) Opis poszczególnych przedmiotów uwzględnionych w planach studiów na kierunku *Gospodarka przestrzenna* zgodny z wymogami obowiązującymi w tym zakresie w Uniwersytecie Łódzkim zawarty jest w sylabusach. Sylabus zawiera szczegółowe informacje dotyczące liczby godzin zajęć z uwzględnieniem form kształcenia, liczby punktów ECTS, opisu efektów uczenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne), treści programowych, oraz sposobu weryfikacji efektów uczenia. Całościowa charakterystyka efektów uczenia na kierunku *Gospodarka przestrzenna* obejmuje plany studiów, opis przedmiotów zawarty w sylabusach oraz matrycy efektów uczenia. Opisy poszczególnych przedmiotów będą dostępne w USOSweb przed rozpoczęciem zajęć.

b) Relacje między efektami uczenia zdefiniowanymi dla programu studiów (efektami kierunkowymi) z efektami uczenia zdefiniowanymi dla poszczególnych przedmiotów określa matryca efektów uczenia.

Poniżej zaprezentowano matryce efektów uczenia dla studiów pierwszego stopnia na kierunku *Gospodarka przestrzenna*, z wyszczególnieniem poszczególnych przedmiotów. Analiza matrycy pozwala stwierdzić, że realizacja programu studiów pierwszego stopnia na kierunku *Gospodarka przestrzenna* zapewnia osiągnięcie założonych efektów uczenia (wszystkie kierunkowe efekty uczenia są zabezpieczone przez efekty uczenia związane z poszczególnymi przedmiotami).

c) Studenci studiów stacjonarnych I stopnia na kierunku *Gospodarka przestrzenna o profilu praktycznym*, zgodnie z Ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (art. 67 pkt 5.) są zobowiązani w trakcie toku studiów do odbycia, uzyskania i zaliczenia praktyk zawodowych w wymiarze 720h. Ich celem jest zweryfikowanie i poszerzenie wiedzy zdobytej w ramach zajęć dydaktycznych na kierunku *Gospodarka przestrzenna*, jak również zdobycie praktycznych umiejętności i kompetencji społecznych o charakterze zawodowym, przydatnych w ich późniejszej karierze na rynku pracy.

Nadzór nad organizacją i przebiegiem praktyk zawodowych na kierunku *Gospodarka przestrzenna* sprawuje Pełnomocnik Dziekana ds. zawodowych praktyk studenckich na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym oraz Opiekun kierunkowy zawodowych praktyk studenckich. W poszukiwaniu miejsc odbywania praktyk student może skorzystać z pomocy Biura Karier Zawodowych UŁ. Dodatkowo Opiekun kierunkowy może zaproponować miejsca odbywania praktyk w zależności od aktualnie posiadanej oferty przedstawionej przez

pracodawców współpracujących z Wydziałem Ekonomiczno-Socjologicznym (w szczególności z Instytutem Gospodarki Przestrzennej oraz Centrum Szkoleń i Praktyk Zawodowych). Praktyki zawodowe na kierunku Gospodarka przestrzenna stanowią integralną część kształcenia studentów objętych planem studiów I stopnia i są obligatoryjne, tzn. nieprzewidziane są zwolnienia z ich realizacji. Obowiązek ich zaliczenia wiąże się z analogicznymi konsekwencjami, jak w przypadku każdego innego przedmiotu obowiązującego studenta.

Szczegółowe zasady odbywania praktyk zawodowych określa Regulamin studenckich praktyk i staży zawodowych Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego oraz Program studenckich praktyk zawodowych dla kierunku *Gospodarka przestrzenna*. Co do zasady, podstawą odbycia i zaliczenia praktyk jest porozumienie zawarte pomiędzy Wydziałem Ekonomiczno-Socjologicznym, a instytucją przyjmującą studenta na praktyki zawodowe. Student może również starać się o zaliczenie praktyk zawodowych na podstawie umowy o pracę (lub innej formy umowy indywidualnej) oraz wcześniejszych praktyk lub staży zawodowych odbytych w trakcie studiów na kierunku Gospodarka przestrzenna (w kraju lub zagranicą). Dodatkowo, zaliczenie praktyk zawodowych może nastąpić na podstawie prowadzonej przez studenta własnej działalności gospodarczej. W wyżej wymienionych przypadkach ważne jest, żeby aktywność studenta będąca podstawą zaliczenia praktyk była powiązana z obszarem gospodarki przestrzennej i trwała minimum 720h. Z kolei podstawą weryfikacji efektów uczenia na praktykach jest dziennik praktyk oraz formularz weryfikacji efektów. Praktyki zaliczane są na ocenę. Przebieg praktyk jest wrywkowo kontrolowany przez Opiekuna praktyk i dokumentowany poprzez wypełnienie Arkusza kontroli praktyki zawodowej. Formalne zaliczenie praktyk odbywa się w trakcie sesji po semestrze piątym. Efekty uczenia są uwzględniane w programie studiów. Za realizację praktyk zawodowych przyznawane są studentowi 24 punkty ECTS.

Obsługę praktykantów (włącznie z identyfikacją miejsc odbywania praktyk) prowadzi się w specjalnie do tego celu przygotowanym module systemu USOS. Studenci po odbyciu praktyk oceniają praktyki i miejsca ich realizacji za pomocą ankiety.

Efekty uczenia uzyskane w wyniku odbycia praktyk zawodowych, obowiązki studenta przebywającego na praktyce i opiekuna w jednostce, która przyjmuje studenta na praktykę określają: wspomniany Program praktyk zawodowych dla kierunku *Gospodarka przestrzenna* oraz porozumienie zawarte między Uniwersytetem Łódzkim, a jednostką przyjmującą studenta na praktykę.

Zaleca się, aby odbywane były w trybie praktyk ciągłych, jednak w uzasadnionych przypadkach (np. realizacji programu praktyk w różnych jednostkach) dopuszcza się możliwość odbycia praktyk w innym trybie. Opiekun kierunkowy zalicza studentowi odbycie praktyki dokonując wpisu w systemie USOS po pozytywnej weryfikacji efektów uczenia uzyskanych w wyniku odbytej praktyki zawodowej.

- d) Weryfikacja efektów uczenia odnosi się do celów uczenia oraz przyjętych w ramach kierunku metod i form kształcenia. Na kierunku *Gospodarka przestrzenna* układ treści przedmiotów oraz ich zależności składają się na logiczną całość, co warunkuje konieczność zdobycia wiedzy, kompetencji społecznych i umiejętności na zajęciach wcześniejszych w celu ich wykorzystania na kolejnych przedmiotach, w ramach całego procesu kształcenia. Rozkład zajęć oraz wykorzystane metody i formy kształcenia przekładają się na sposoby weryfikacji efektów uczenia. Od początku studiów przed studentami stawiane są wymagania pracy samodzielnej (bez udziału nauczyciela, ale pod jego nadzorem, z wykorzystaniem konsultacji). Program studiów przewiduje udział pracy własnej studentów, zdobywanie wiedzy praktycznej oraz przygotowanie do pracy zawodowej. Rola wykładowców została zorientowana na:

- kształcenie umiejętności praktycznych (zdolności do wykorzystania wiedzy w praktyce),

- motywowanie studentów do zdobywania wiedzy,
- kształcenie umiejętności analizy badań naukowych i wnioskowania na ich podstawie na rzecz doskonalenia pracy zawodowej,
- ułatwianie zapamiętania wiedzy i pogłębiania umiejętności praktycznych,
- kształcenie umiejętności zdobywania wiedzy, informacji, danych,
- stymulowanie do ciągłego rozwoju i wyrobienie nawyku uczenia się.

W zależności od zakładanych efektów uczenia, przedmioty realizowane są w ramach różnych form zajęć przyjętych przez Radę Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego. Do form zajęć wykorzystywanych w ramach kierunku należą: wykłady (3 stopnie zaawansowania), ćwiczenia (3 stopnie zaawansowania), laboratoria (3 stopnie zaawansowania), warsztaty (2 stopnie zaawansowania), lektorat, seminaria dyplomowe, praktyki zawodowe.

W procesie uczenia zostaną zastosowane zróżnicowane metody dydaktyczne, wśród nich będą zarówno metody tradycyjne (podające), jak i nowoczesne, interaktywne metody aktywizujące studenta do działania. Wśród zaplanowanych do wykorzystania metod aktywizujących wymienić należy m.in: metody heurystyczne, w tym przede wszystkim "burze mózgów", metody projektu, dyskusje, w tym dyskusje kierowane (np. dyskusja oksfordzka), analizy strategiczne i metody macierzowe, jako metody ułatwiające podejmowanie decyzji i wyborów strategicznych czy gry dydaktyczne (obejmujące gry symulacyjne i decyzyjne).

Dbałości o jakość kształcenia służy klarowny system oceniania studentów. System weryfikacji efektów uczenia na kierunku *Gospodarka przestrzenna* jest zróżnicowany i dopasowany z jednej strony do form prowadzonych zajęć, z drugiej strony do treści i zakresu merytorycznego procesu kształcenia. Weryfikacja efektów uczenia realizowana będzie poprzez wykorzystanie m.in. następujących metod:

- egzaminy pisemne w formie opisowej lub testowej;
- egzaminy ustne;
- kolokwia pozwalające na weryfikację wiedzy na zakończenie kursu, bądź jako element częściowej oceny;
- prace projektowe realizowane w formule indywidualnej lub zespołowej;
- raporty, referaty, eseje, prezentacje, studia przypadków, modele, analizy, zadania praktyczne;
- uczestnictwo i aktywność na zajęciach.

Weryfikacja efektów uczenia przy wykorzystaniu wyżej wskazanych form egzaminów i zaliczeń odbywa się zgodnie z regulaminem studiów UŁ. Wyszczególnienie metod i form uczenia oraz sposobów weryfikacji efektów w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów zawarto w sylabusach. Informacje dotyczące zasad zaliczenia przedmiotu, semestru, roku akademickiego oraz zakończenia studiów zawiera regulamin sesji egzaminacyjnej Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego UŁ. Oceny z egzaminów/zaliczeń wpisywane są do protokołu elektronicznego w systemie USOS. Po wpisaniu przez prowadzącego ocen do protokołu elektronicznego student ma możliwość zweryfikowania swojej oceny zapisanej w USOS poprzez swoje konto w USOS-web.

Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny posiada wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, uwzględniający działania na rzecz doskonalenia programu studiów. Celem systemu jest doskonalenie procesu dydaktycznego i dostosowanie go do wymogów zmieniającego się rynku pracy, a także dostosowanie programów nauczania do obowiązujących regulacji prawnych. Cele te są realizowane poprzez:

- monitorowanie i okresowy przegląd planów studiów, programów studiów i związanych z nimi efektów uczenia się,
- doskonalenie organizacji procesu dydaktycznego,
- dbanie o wysokie kwalifikacje kadry dydaktycznej,
- włączenie w proces zapewnienia jakości kształcenia studentów oraz pracodawców,
- wspieranie rozwoju aktywności kół naukowych,
- zapewnienie zasobów niezbędnych do prowadzenia działalności naukowej i dydaktycznej.

Doskonalenie procesu dydaktycznego odbywa się poprzez ścisłą współpracę Instytutu z Radą konsultacyjną kierunku powołaną dla kierunku Gospodarka przestrzenna oraz Radą Biznesu Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego.

W UŁ obowiązuje wzór elektronicznej ankiety oceniającej. Studenci kierunku Gospodarka przestrzenna są ankietowani w każdym semestrze, a każdy pracownik ma wgląd w wyniki ankiet dotyczących jego przedmiotów na stronie USOS. Prowadzony jest także stały monitoring kariery zawodowej absolwentów UŁ za pomocą obowiązującego w UŁ wzoru ankiety uczelnianej.

Innym instrumentem kontrolnym są również okresowo realizowane hospitacje zajęć. Sporządzone arkusze hospitacji i wnioski w nich zawarte uwzględniane są w procesie okresowej oceny pracowników, jak również stanowią punkt odniesienia dla analizowanych w Instytucie problemów dydaktycznych związanych z realizowanym programem studiów. Wyniki hospitacji dyskutowane są również podczas zebrań Katedr i stanowią podstawę do podejmowania stosownych działań mających na celu utrzymanie wysokiego poziomu realizacji procesu dydaktycznego.

Równocześnie istniejący system jakości kształcenia zapewnia możliwości pogłębienia rozwoju zdolnych i aktywnych studentów. Poprzez wspieranie aktywności licznych kół naukowych, poszerza możliwości rozwoju zainteresowań studentów i stwarza szansę uczestnictwa studentów w realizacji projektów badawczych.

Matryca efektów uczenia na kierunku *Gospodarka przestrzenna - profil praktyczny*

Symbole efektów uczenia	WIEDZA												UMIĘTNOŚCI												KOMPETENCJE						
	06GP-1P_W01	06GP-1P_W02	06GP-1P_W03	06GP-1P_W04	06GP-1P_W05	06GP-1P_W06	06GP-1P_W07	06GP-1P_W08	06GP-1P_W09	06GP-1P_W10	06GP-1P_W11	06GP-1P_W12	06GP-1P_U01	06GP-1P_U02	06GP-1P_U03	06GP-1P_U04	06GP-1P_U05	06GP-1P_U06	06GP-1P_U07	06GP-1P_U08	06GP-1P_U09	06GP-1P_U10	06GP-1P_U11	06GP-1P_U12	06GP-1P_K1	06GP-1P_K2	06GP-1P_K3	06GP-1P_K4	06GP-1P_K5	06GP-1P_K6	
Podstawy komunikacji społecznej		+	+				+											+					+	+							
Ekonomia	+	+	+	+	+				+		+		+	+			+							+				+		+	
Metody badań społecznych		+				+			+			+		+	+		+		+	+				+			+				
Przyrodnicze uwarunkowania gospodarowania przestrzenią		+	+	+	+		+					+		+		+	+	+			+	+					+	+			+
Zrównoważony rozwój miast i regionów		+	+	+	+					+				+				+									+	+			
Prawne podstawy gospodarki przestrzennej		+		+			+		+					+				+						+				+			+
Techniki informatyczne								+	+						+	+										+		+			
Geografia ekonomiczna		+	+		+		+							+	+		+												+		+
Socjologia miast i wsi		+	+	+	+	+						+		+													+				+
Podstawy gospodarki przestrzennej		+	+	+	+	+	+				+	+		+		+	+							+				+			+
Urbanistyka i architektura		+	+					+				+						+			+							+			+
Język obcy nowożytny																					+										
Ekologia obszarów zurbanizowanych		+	+	+						+	+			+		+	+	+	+			+	+	+		+		+		+	+
Statystyka		+							+					+	+		+									+					
Polityka rozwoju lokalnego		+	+	+	+					+				+			+			+		+	+	+		+	+		+	+	+
Gospodarka nieruchomościami		+			+	+			+					+	+							+							+	+	+
Geograficzne systemy informacji przestrzennej		+			+	+				+					+		+				+				+			+			+
Ekonomika miast i regionów		+	+	+	+	+	+			+	+	+		+							+		+	+		+	+		+		+
Samorząd terytorialny		+	+	+			+			+	+			+				+		+	+	+	+	+		+	+	+	+		+
Partycypacja społeczna			+		+	+	+			+	+			+				+								+	+				

Ekonomia sektora publicznego		+	+	+	+	+		+			+	+	+		+	+			+			+	+		+		+
Polityka gospodarcza i społeczna		+	+	+	+							+					+								+		+
Ekonometria		+	+						+						+	+							+				
Planowanie infrastruktury technicznej		+	+			+			+						+	+			+	+	+	+	+			+	+
Logistyka miejska		+	+	+	+			+								+			+	+	+			+	+	+	+
Projektowanie urbanistyczne		+						+			+							+	+					+	+		+
Nowoczesne metody i narzędzia zarządzania regionem		+		+				+							+		+		+				+	+	+		+
Finanse samorządowe		+			+	+					+					+	+						+			+	
Ewaluacja i monitoring		+	+		+						+					+			+				+				
Budowanie ścieżki kariery zawodowej			+	+				+								+						+	+			+	
Planowanie przestrzenne i rysunek planistyczny		+	+					+	+													+				+	+
Europejska polityka regionalna		+	+	+				+														+	+			+	+
Lokalne rynki nieruchomości		+			+										+	+										+	+
Strategie rozwoju gminy		+		+	+						+				+	+	+					+	+	+		+	+
Kształtowanie przestrzeni publicznych		+	+	+	+			+							+	+									+		+
Polityka rozwoju zrównoważonego		+	+	+							+	+	+					+	+			+	+	+	+	+	+
Trening kompetencji menadżerskich			+	+				+				+	+					+	+			+	+			+	
Praktyki zawodowe			+	+	+			+	+									+	+			+	+	+		+	
Seminarium licencjackie		+	+					+	+	+		+	+	+		+	+	+	+			+	+	+		+	+
Wykłady do wyboru w języku obcym		+				+						+										+					+
Moduł specjalności		+	+	+				+	+			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Przedmioty monograficzne		+	+			+						+	+														+
Egzamin dyplomowy		+	+	+	+	+																+		+	+		

e) Szkolenia obowiązkowe dla studentów kierunku *Gospodarka przestrzenna* to:

- Szkolenie z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej, dla studentów rozpoczynających studia I stopnia, zgodnie z obowiązującym zarządzeniem Rektora UŁ
- Szkolenie biblioteczne w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego dla studentów I roku, realizowane w dwóch pierwszych miesiącach nauki. Szkolenie to dostarcza studentom praktycznych umiejętności korzystania z bogatych i różnorodnych zbiorów Biblioteki UŁ oraz bibliotek wydziałowych. Szkolenie to przybliży terminologię stosowaną w katalogach bibliotecznych, objaśnia procedury biblioteczne (od zapisu do biblioteki, poprzez wyszukiwanie, po korzystanie ze zbiorów), prezentuje tradycyjne i elektroniczne zasoby biblioteczne.
- Szkolenie z prawa autorskiego na platformie e-learningowej.

f) Zajęcia przygotowujące studentów do wykonywania pracy zawodowej

Studia na kierunku *Gospodarka przestrzenna* o profilu praktycznym przygotowują studentów przede wszystkim do podejmowania pracy zawodowej o charakterze kierunkowym. Na zajęciach kształtowane są umiejętności praktyczne w łącznym wymiarze większym niż 50% liczby pkt. ECTS. Orientacja programu uczenia na wiedzę i kompetencje praktyczne nabywane w ramach różnych aktywnych form kształcenia tj. warsztatów, ćwiczeń i zajęć terenowych (laboratoria), prowadzonych lub współprowadzonych przez praktyków stanowi dominujący nurt zajęć dydaktycznych. Studenci mają nie tylko zapewniony kontakt z osobami pełniącymi różne role w zawodach związanych z gospodarką przestrzenną, ale mają również możliwość ich nabywania w konkretnym środowisku pracy podczas odbywania 6- miesięcznych praktyk (720h) na szóstym semestrze studiów i uczestniczenia w zajęciach terenowych prowadzonych poza murami uczelni. Zajęcia terenowe są realizowane sukcesywnie na drugim, czwartym i szóstym semestrze każdorazowo w wymiarze 28 godzin. Ich rozkład umożliwia studentom wykorzystanie i konfrontowanie w praktyce zdobytej wiedzy.

Studenci są wdrażani do pełnienia funkcji zarządczych w ramach Treningu kompetencji menedżerskich. Ponadto są przygotowani do wejścia i utrzymania się na zmieniającym, elastycznym rynku pracy. Zdobywają wiedzę i umiejętności dotyczące samoanalizy posiadanych zasobów zdolności, kompetencji i dalszych potrzeb rozwojowych (m.in. w ramach zajęć Budowanie ścieżki kariery zawodowej). Potrafią redefiniować cele zawodowe i adaptować swoją karierę zawodową do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.

g) Studenci Kierunku *Gospodarka przestrzenna* mają możliwość uczestniczenia w bogatej palecie zajęć fakultatywnych dostępnych na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym, jak i w innych jednostkach UŁ. Istotne znaczenie mają także praktyczne formy dydaktyczne (debaty środowiskowe, konsultacje społeczne, warsztaty) otwarte dla studentów, realizowane przez różne instytucje i organizację pozarządowe funkcjonujące w mieście i regionie. Kluczowe znaczenie mają:

- cykliczne lub jednorazowe wykłady, warsztaty, dyskusje realizowane przez liczne, interdyscyplinarne koła naukowe funkcjonujące na Uniwersytecie Łódzkim;
- wykłady prowadzone przez wybitne osobistości świata nauki i praktyki, tak z kraju, jak i z zagranicy, organizowane przez władze Wydziału i Uczelni (np. członkowie Rady Biznesu);
- wykłady, warsztaty, dyskusje prowadzone przez praktyków, którzy w ramach swojej aktywności zajmują się różnorodną tematyką dotyczącą funkcjonowania obszarów zurbanizowanych;

- debaty, konsultacje społeczne i dyskusje środowiskowe prowadzone przez różne instytucje publiczne, ruchy miejskie i organizacje pozarządowe, dotyczące strategicznych działań i przedsięwzięć dla rozwoju miasta;
  - zajęcia, dyskusje i spotkania naukowe prowadzone w ramach festiwali nauki, dni kierunków i innych imprez akademickich (m.in. organizowanych przez Koło Naukowe Spatium).
- h) Plan zajęć wykładowców wizytujących - na kierunku *Gospodarka przestrzenna* przewidziane są zajęcia wykładowców spoza Uniwersytetu Łódzkiego. Będą to przede wszystkim praktycy, którzy swoją wiedzą i doświadczeniem praktycznym wzbogacą proces dydaktyczny. W szczególności przewiduje się wykłady eksperckie, wspólne zajęcia akademików i praktyków, odbywane zarówno na Uniwersytecie Łódzkim, jak i w siedzibach instytucji partnerskich.

Inne zajęcia prowadzone przez praktyków i pracowników innych ośrodków naukowo-dydaktycznych, zarówno z kraju jak i z zagranicy, planowane są na bieżąco, z uwzględnieniem zapotrzebowania na określone tematy wykładów i możliwości przyjęcia zewnętrznych wykładowców/ praktyków.